

Georgij Šilin:

Počasna smrt

Roman.

Kako se je vse zgodilo, se je dalo pozneje ugotoviti iz zmedenih Ahmedovih izpovedb. Ko sta se nekoč Ahmed in Mavruša izprehajala, ju je srečal v stepi Kapiton Terentjev. Ahmed je opazil, da se je Mavrušin obraz pri tem srečanju izpremenil. Ta nenadni nemir je Ahmeda presenetil. Ahmed sam Terentjeva ni sovražil, pa tudi Terentjev Ahmedu ni bil sovražen.

Zakaj se je Mavruša ustrašila Kapitona?

Ahmed si je zapomnil, da je Mavruša dejala:

— Pojdva brž domov!

Ahmed si ni znal pojasniti teh besed, toda nemir njegove žene je prešel nanj. Tisti hip je bolj začutil, nego razumel, da mu prinaša ta človek nesrečo.

Kapiton Terentjev je bil mrk človek. Ne samo na dvoru bolnih, temveč tudi na dvoru zdravih je bil znan njegov grobi in kruti značaj. Zmožen je bil za malenkost do krvi preteptati človeka. Za prazen nič je ozmerjal ali razžalil vsakogar, ki mu je prišel na pot. Priljubljen ni bil. Vsi so se ga bali in izogibali, nihče ni rad govoril z njim. Vsi so videli v njem nevarnega, zlobnega in maščevalnega človeka. Protasov ga je nazival »apaš« naselbine gobavcev.

In tako, ko je postala Mavruša pri srečanju z njim nemirna, Ahmed sicer temu nemiru ni pripisoval posebnega pomena, vendar je pa sklenil rajše obrniti Terentjevu hrbet. Tesno je objel Mavrušo in krenil z njo v drugo smer, toda Kapiton je krenil za njima. Tedaj je Mavruša umaknila svojo roko iz Ahmedove in se ustavila. Terentjev je prišel do nje in se mračno nasmehnil. Oči so se mu zlobno in sovražno iskriale.

— Zakaj si se ustavila? — je vprašal osorno in izzivajoče.

— Kaj bi rad od mene? — je vprašala Mavruša.

— Kaj bi rad? Če želiš, ti to povem in prav nič se ne bom bal tvojega Azi-jata. Loči se od njega!

Zroč Kapitonu naravnost v oči je Mavruša kriknila:

— Če me ne pustiš pri miru, ti razbojnik, se zatečem k zdravniku in on bo že opravil s teboj. Vidim ti v dušo, lopov, toda svojega cilja nikoli ne boš dosegel. To si kar izbij iz glave... Ne lazi za menoj, kakor pes...

Terentjev jo je tedaj obsul s psokami, kakršnih Ahmed še nikoli ni slišal in ki njihovega pomena ni razumel. Mavruša je prišla Ahmeda za roko in mu dejala »naj pusti tega človeka pri miru. Potegnila ga je za seboj. Ahmed ni vedel, zakaj je prišlo do tega prepiranja. Kaj je moglo napotiti Terentjeva, da se je tako razjezil? Ahmed si ni upal vprašati Mavruše, misleč, da bi mu morala sama povedati, kako in kaj je s Terentjevimi, toda Mavruša je molčala. Sicer je pa Ahmed kmalu pozabil na to

in sicer tem bolj, ker se ga je Terentjev izogibal. Pa tudi Mavruša ni več nadlegoval.

Nekoč, po povratku iz ambulatorija, je Ahmed presenetil Mavrušo, kako plaka.

— Zopet je bil tu in zopet me je zmerjal, — je dejala.

Ahmedu je bilo tega že dovolj. Odšel je h Kapitonu, ga poklical na dvorišče in zahteval, naj mu stvar pojasni. Spoklekla in spoprijela sta se. Ahmed je potisnil Kapitona v barako, kjer se je Kapiton zaklenil. Od tistega dne se ni sta več srečala.

Tistega dne je Mavruša povedala Ahmedu, zakaj jo Terentjev nadleguje. Povedala mu je, da se že več let ne more odločiti tega človeka, da ji je neprestano za petami. Najprej jo je nadlegoval v ambulatoriju, potem pri vsakem srečanju na dvorišču, končno je pa začel prihajati k nji v sobico in vedno si je izbral čas, ko ni bilo nikogar blizu. Nekoč ji je predlagal, naj živi z njim. Zapodila ga je, toda Terentjev očitno ni izgubil upanja. Menil je, da se mu bo prej ali slej posrečilo zločiti Mavrušin odpor. Zdelo se je, da je sklenil pustiti jo pri miru, toda takoj drugi dan po »svatbi« je zopet prišel k nji.

— Ti si torej vzela mohamedana? — je vprašal. — Torej si se mu prodala? Si dobila mnogo denarja? Ali ima trgovino?

Mavruša ga je znova zapodila, svojemu možu pa ni povedala, da je bil pri nji.

Nekaj tednov po dogodku v stepi je Ahmed znova odšel v mesto. In tedaj se je pripetilo nekaj, kar je globoko pretreslo vse prebivalce naselbine gobavcev.

Zjutraj četrtega dne po Ahmedovem odhodu so našli Mavrušo v njeni sobici mrtvo. Ležala je na svoji postelji, obrnjena v obrazom navzgor. Zdravniški pregled je pokazal, da je bila zadavljena. Takoj je bila vsa naselbina gobavcev na nogah. Ljudje so začeli iskati morilca, ugibali so in si belili glave, kdo bi bil umoril Mavrušo, toda morilca niso našli. Doktor Turkejev je bil zamišljen, molče je hodil po naselbini. Zagonetni zločin ga je silno težil. Obvestil je o njem zdravstveni oddelek, odkoder je prišel odgovor, naj ukrepe vse potrebno, da se v bodoče v naselbini gobavcev kaj takega ne bo več pripetilo.

— Le pogledite, — je potožil Turkejev Pyhačevu z dopisom zdravstvenega oddelka v roki, — le pogledite, policijskega komisarja ali detektiva bi radi napravili iz mene... Ukrenite vse potrebno, da se v bodoče v naselbini gobavcev kaj takega ne bo več pripetilo. Kaj se pravi to?

Prvi hip ni prišlo nikomur na misel iskati morilca v naselbini gobavcev. Saj pa tudi ni bilo verjetno, da bi mogel biti morilec med gobavci. Mnogi prebivalci dvora bolnih so imeli svoje predloge, bili so med njimi tudi taki, ki so trdili, da je umrla Mavruša naravne smrti.

Elbrus, najvišja gora Kavkaza

Letos se je priglasilo že 2000 turistov, ki hočejo doseči vrh blizu 5600 metrov visoke gore

Dva gorska orjaka se dvigata visoko iznad kavkaških gor s svojimi snežnimi vrhovi, Kazbek in Elbrus. Na vrh Kazbeka sta se povzpeli nedavno dve skupini mladih sovjetskih turistov. Njihov uspeh je tem pomembnejši, ker sta obe plezali na Kazbek pozimi v februarju. Pa tudi na višjo in nevarnejšo goro Elbrus, visoko blizu 5600 m, se je človek že povzpел pozimi. Že leta 1827 je dosegel vrh Elbrusa Kabardinec Kild. Leta 1868 so pripelzali na vrh Elbrusa štirje Angličani. Do ruske revolucije je dosegel vrh najvišje gore na Kavkazu 59 plezalcev, od teh 33 tujcev. Od leta 1925 do 1930 jim je sledilo 99 planincev, od leta 1930 do 1933 že 231, lani pa že celo 388. Letos se je priglasilo za turo na Elbrus 2000 planincev. Doseči vrh Elbrusa je pa zdaj mnogo lažje, kakor je bilo prej.

Zdaj je na Elbrusu stalna meteorološka postaja, v kateri delujejo meteorologi tudi pozimi. Zato si lahko planince izbire za turo ugodno vreme. Kabardinci se morajo zahvaliti tej postaji za mnoge usluge. V meteorološki postaji na Elbrusu so prezimovali tri zime zapored trije člani organizacije mladih komunistov. Pozimi pomeni to pravo puščavniško življenje. Najprej so prezimovali na Krugozoru v višini 3200 m. Letos so prenesli svoje šotore še višje in sicer 4250 m. Tja večina turistov že ne pride. Tu se loti človeka gorska bolezen, ki se kaže v glavobolu, prehodni oslepitvi, silnemu utrujanju srca in oteklosti nog. Tu je treba nekaj dni počakati, da se človek privadi podnebju, potem pa nadaljuje pot, seveda če je izurjen planinec. Preko te višine se povzpne komaj 30% izkušenih planincev. Pozimi divjajo tu silni viharji, kakršni prevračajo na morju ladje. Postaja ima kočjo z 9 sobicami, okrog glavne postojanke so pa razpostavljeni šotori in instrumenti. Kočo so zgradili kar se je dalo solidno, vendar jo je pa vihar že naglil na stran. Večkrat so bili pogumni mladeniči v nevarnosti, da jih vihar s kočjo vred odnese z visoke skale, kjer stoji kočja kakor orlovo gnezdo. Tu žive in delujejo Viktor Korzun, Saša Gorbačev in A. Gusev. Gusev je opazovalec, Korzun načelnik in znanstvena moč, Gorbačev pa telegrafist.

Obrnimo dva lista njihovega dnevnika. 22. februarja: Ob eni ponoči je dosegel vihar hitrost 40 m v sekundi. Vsa stanica se trese. Hotel sem iz kočje, toda že meter od nje nisem ničesar razločil. Bal sem se, da bom zablodil, pa sem zbudil Gorbačeva, privezala sva se z vrhovi h kočji in se splazila do šotorov. K sreči je vihar kmalu ponehal, tako da sva lahko opravila znanstveno

delo. Ko sva se vračala, je vihar znova prihrumel in veter je dosegel že hitrost 50 m v sekundi. V sobicah je bilo 20 stopinj pod ničlo. Pogrela sva si roke nad svetilko in legla k počitku.

25. februarja: Strašni udarci viharja so nagnili kočjo, vsi zemljevidi in slike vise po strani. Vrata so se odprla in ni jih mogoče zapreti. Od mraza so se ustavile vse ure, razen moje žepne, ki sem jo imel na prsih. Gusjev je sedel pri samovarju in si grel ozeblo čelo. Vsi konci prestov so mu bili zmrznili. V sobah je zdaj 27 stopinj pod ničlo. Zakuriti nismo mogli, ker je nam vihar odnesel dimnik in dim se je valil nazaj, da bi nas zadušil. Postavili smo skupaj štiri petrolejke in samovar, da smo se grel pri njih. Zunaj je bilo zveržer 33 stopinj pod ničlo in ko sem stopil iz kočje, se mi je napravila na obrazu ledena skorja, predno sem prišel do šotorov.

Razstava cvetlic

Več tisoč posetnikov je prišlo te dni v starodavno holandsko mestce Heemsted južno od Harlema. Tu je bila odprta svetovna razstava cvetja in iz vseh krajev sveta so se zbrali ljubitelji edkih cvetlic. Heemsted je posebno znan po svojih tulipanih in hijacintih, ki so bile razstavljene v ogromnih množinah, v vseh odtenkih barv in v najrazličnejših oblikah. Močan vonj je napolnil razstavne prostore, kjer so bile razstavljene vse zanimivosti vrtarske umetnosti.

Na razstavi so bile redke cvetlice, ki so jih plačevali ljubitelji po več tisoč holandskih goldinarjev. Čeprav tulipane čebulice ne gredo več po rekordnih cenah, kakor prejšnje čase, se vendar še najdemo ljubitelji, ki plačajo za novo vrsto tulipana 5000 cekinov ali pa še več. Novost razstave v Heemstedu so bile letos polne hijacinte, čijih cvet požene do četrta metra visoko in čijih krasna barva ne pozna doslej primere.

Svečnice na Borneu

Naloga posrednic med bogovi in ljudmi je pri Dajakih poverjena večini ženskam. Na severnem in srednjem Borneu je to posredovanje njihovo edino delo, na jugu so pa obenem plesalke in javne vlačuge, nekako tako, kakor indijske bajadere in javanske runding. To je posledica indijskega vpliva, ki se je širil sem z bližnjih otokov Jave in Bali, dotična sta ostala manj dostopna sever in središče nedotaknjena. Te svečnice so prav za prav

služabnice Sangiangov, bogov zraka, ki se med verskimi obredi naselijo v njih, da potem z njihovo močjo pomagajo ljudem in jim prorokujejo bodočnost. Tu vidimo našemu spiritizmu soroden pojav.

Za bodočo svečenico se določi mlada, lepa hčerka sužnja. Za svoj poklic se mora pripravljati po navodilih in nadzorstvu starejše svečenice, ki jo uči bobnat, prepevati pobožne pesmi in plesati. Ko so bodoče svečenice deloma že seznanjene s tajnostmi svojega poklica, jih »zame« svečenica na obrede, kjer nastopajo kot njene pomočnice. Obredi trajajo 3 do 7 dni in starejša svečenica dobi na dan 1,25 holandskega cekina, novinka pa 0,75. Čeprav so svečenice zelo v častih, velja za sramoto imeti s svečenico razmerje zaradi njene funkcije javne prostitutke. Zgodilo se, da brat ubije sestro, ki je bila izbrana za svečenico.

Žarki smrti

Med mnogimi žarki so žarki kratkih valov, ki naglo ubijajo bakterije ter druga drobna rastlinska in živalska bitja. Ti žarki spadajo v skupino ultravijoličnih žarkov in ker so tako pogubni, so dobili ime »žarki smrti«. Odkril jih je učenjak Schumann. Vedno bolj se kaže, da zadostuje, da se le malo izpremeni dolžina vala in že ubijejo ti žarki druge vrste živih bitij, kakor malo daljši ali malo krajši žarki. Dr. Wright iz ameriškega poljedelskega ministrstva in dr. McAlister s Smithsonian instituta v Washingtonu sta dognala, da nad 3000 Angstromov dolgi žarki, to so taki, ki se po svoji dolžini že približujejo najkrajšim še vidnim ultravijoličnim žarkom, ne poškodujejo jajčec parazitnih črvov. Krajši žarki so pa tem jačecem že zelo nevarni, posebno žarki dveh dolžin valov, namreč 2804 in 2652 Å. Med temi leže žarki nad 2600 in izpod 2800 Å, ki so razmeroma malo škodljivi. Zadostuje torej, da se izpremeni dolžina vala samo za nekaj sto milijontink centimetra (1 Angstrom je ena stotilijontinka centimetra) in to že odloča o življenju in smrti v mikroskopskem svetu.

Drobna bitja, ki jih zadenejo ultravijolični žarki, poginejo skoraj hipoma, če so za žarke baš razpoložena. Živa gmota pri tem eksplozivno razpade tako, da vse bitje naenkrat izgine. Zanimivo je, da isti žarki, ki pokončajo jajčeca parazitnih črvov, človeku ali višjim vrstam živali ne škodujejo posebej, kar se bo dalo morda koristno uporabiti v medicini. Solnce izžareva neprestano zelo mnogo smrtnih žarkov, ki pa ne dosežejo naše zemlje, ker jih skoraj popolnoma absorbira zrak. Da nimamo okrog zemlje zračne plasti, bi ne moglo živeti najbrž nobeno bitje na zemlji. Pri poskusih dobivajo »žarke smrti« iz umetnih svetlobnih virov.

Spominjajte se CMD!

PRVOVRSTNO ZAGREBSKO

TOMISLAV PIVO 18%

toči restavracija HOTELA ŠTRUKEL

KAVERNA STRITAR

vsak večer koncert. 27/4.

Prima športne suknjiče a Din 98.—, pumparice, modne hlače itd. — kupite zelo ugodno pri

PRESKERJU, LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 par, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 6.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v zamkah. Za pisarne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POSEST

Beseda 50 par, davek 2 Din Najmanjši znesek 7 Din MALO POSESTVO, primerno za vpokojenca, prodam po nizki ceni. — Krhlanko, Vrh št. 18, šmarje pri Jelšah. 1298

HISO Z VETOM v mestu ali na periferiji — kupi Koželj, Zagorje ob Savi.

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek 2 Din Najmanjši znesek 7 Din ŠIVILJO za na dom sprejem takoj. — Ponudbe pod »Dobra moč« na upravo »Slov. Naroda«.

MOJSTRA za izdelovanje testenin sprejme tovarna testa. — Ponudbe: Fabrika testa, post. pretinac 235, Beograd.

PRODAM

Beseda 50 par, davek 2 Din Najmanjši znesek 7 Din OTROŠKI VOZICEK (Korswagen) dobro ohranjen, napredaj v Cerkveni ulici št. 21, I. nadst., levo.

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek 2 Din Najmanjši znesek 7 Din s ENOSOBNA STANOVANJA z vodovodom in elektriko takoj oddam. (Din 230—280). — Polzive se: Dolenjska cesta 12. 1284

Sveže najfinije norveško

RIBJE OLJJE

iz lekarn DR. G. PICCOLLIJA v Ljubljani — se priporoča ble-dim in slabotnim osebam. 65/7

KRAVJE MASLO

(kuhano) razpošilja v vsaki množini Franc Senčar, trgovec, Mala Nedelja. 1263

MESARJI POZOR!

Mesarske jopiče, bele in pisane vseh velikosti po najnižji ceni dobite pri — Avšič, trgovina, Poljanjska cesta 35. 1244

ZA MAL' D'NARJA

DOST' MUZIKE!

Plošče, gramofone, izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo. — ELEKTROTON d. z o. z., pasaja nebotičnika.

NOVOSTI ZA ZAVESE

dobite v veliki izbiri v specialni trgovini

RUDOLF SEVER,

Ljubljana, Marijin trg št. 2, kjer vam jih tudi strokovnjsko izvrši. 26/4

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

Ponos

perice in gospodinjje je lepo, belo perilo, ki ga dá le

Riviera - terpentinovo milo

Zahtevajte ga povsod!